

2022_Anul AGÂRBICEANU (XXIV):

dar care nu știm de unde vine? - atâtea figuri care lipsiau în galeria noastră națională! - Romînul înstărit, omul banului? - e nevoie de multă voință!

De la țară frumusețea graiului, **foarte concentrat** și de multe ori **energic!**

dela **Ciocîrlan** desfășurarea fără o anumită țintă dramatică a unor capitole de viață...

Sandu-Aldea i-a împrumutat precizia unor amănunte de natură ...

cutare deslușire tainică sau cutare chip falnic de haiduc cu sufletul înnegurat de nedreptățile vieții, **vine de la Sadoveanu!**

În deosebi pădurea e bine înțeleasă, iubită cu putere și înfățișată impunător și tainic!

Romînul înstărit ... nu mai e omul neamului său, ci omul banului!

un tînăr care-și **aduce aminte din ce a cetit...**

2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu 2022

Anul Agârbiceanu Anul tinerilor oțelîți!

tribunism - șagunism

Despre procesul creației operelor scriitorului Ion Agârbiceanu, aflăm tot din „Mărturisiri”: «Totuși, povestirea sau descrierea se desfășura parcă de la sine. Nu căutam anume fraze și expresii, deși doream să dau haină proaspătă povestirii, ci ele se nășteau ușor din emoția spiritului și din lucrarea închipuirii care-mi aducea înaintea tabloului respectiv - adeseori completat, perfecționat cu amănunte, cu note, care nu erau în realitate amintiri. Emoția de care pomenesc și în lipsa căreia n-am putut scrie niciodată decât foiletoane de-o zi nu pot să o definesc mai precis. Era un fel de înduioșare în fața subiectului, înduioșare care închidea în sine și un fel de tristețe și de gravitate. Ea năștea din latura cu care se apropia mai întâi de mine subiectul, sau simburile în jurul căruia creștea întregul fruct. Ce era acea față a subiectului? Aș putea spune: **un aer, o aromă deosebită, ce se ridica din frumos, din tragic, din conflictul între bine și rău, dintre drept și nedrept, moral și imoral.** Era necesar ca orice subiect să-mi fie drag, să ajung cu el în prietenie și intimitate, pentru a-l putea lucra. **Nu știu!** Îmi pare uneori că un sentiment de milă, sau poate de-o largă înțelegere, îmi făcea simpatice și motivele antipatice sub aspect estetic sau etic. Cu un cuvînt: de la început **am avut nevoie de o însuflețire pentru a scrie.** Cînd ea nu se prezenta, știam că în zadar mă așez la masă: sau nu voi putea scrie, sau voi scrie prost, chiar dacă știam ce am să lucrez. **Și emoția sau însuflețirea nu venea niciodată la dorință, sau la poruncă. Ci cînd îi trăznea ei prin cap.** Ea venea împreună cu o întreagă dispoziție, cu o putere nouă, cu o facultate nouă de

a vedea. De a simți, de a compune din câteva elemente, din câteva note, o întreagă povestire, un întreg tablou. Niciodată nu mi-am dat seama de unde izvorau, cum se nășteau înlănțuite episoadele și cum veneau anume să se potrivească unul la celălalt, în nota întregii lucrări. Adeseori mă opream la punct cu senzația că nu știu să continui. Dar în clipa următoare, sau pînă îmi răsuceam o țigară, continuarea se înfiripa de la sine. Deși aveam în cap, și uneori pe hîrtie, în linii mari, scheletul unei lucrări, cum se va umplea spațiul dintre aceste linii nu știam niciodată. În urma unei îndelungate experiențe, am ajuns și eu la convingerea, ca și alții, că **puterea e intuiție, creația literară, ca orice creație, pe lângă calități de impresionabilitate și rezonanțe adînci înnăscute, mai este și un dar care nu știm de unde vine.** Eu, personal, cred că e **un har de la Acela carele e creatorul prin excelență. Totuși sensibilitatea înnăscută, puterea de intuiție și așa-zisa inspirație, care sînt temeiurile operei literare, nu sînt de ajuns. Mai e nevoie de multă voință.** Foarte rareori m-am așezat la masa de scris cu plăcere, chiar cînd aveam dispoziția necesară. Începutul e de fiecare dată greu, penibil, cel puțin pentru mine. Cînd am scris romanele, în fiecare dimineață simțeam un adevărat chin, uneori un fel de dușmănie să mă așez din nou la masă. Și mă plimbam prin cameră cîte o jumătate de ceas ori mai mult, pînă biruia voința de a continua».

Urmărind biografia lui Ion Agârbiceanu - după acad. D. Vatamaniuc - aflăm că în 2 iulie 1904 termină studiile la Facultatea de teologie a Universității din Budapesta și i se eliberează „**Absolutorium**”. Vacanța și-o petrece, în Someș-Odorhei. De acolo îi scria lui Ilie Dăianu - director al revistei „**Răvașul**” - că nu putea accepta propunerea să vină redactor la publicația clujeană. Spera să primească „**stipendiu**”, ca să-și facă „**riguroasele doctoratului în teologie**” sau să se pregătească pentru profesorat. Face chiar „**rugare**” (cerere) să fie trimis la Universitatea din Budapesta, să studieze „filozofia, secția naturale”. În octombrie (1904) obține postul de „**prefect de studii**” (pedagog) la Internatul Vancian din Blaj. Desfășoară activitate literară susținută în paginile revistei „**Luceafărul**” și în coloanele ziarului „**Unirea**”, căruiua îi dă „foițe originale”. În septembrie 1905, se înscrie la Facultatea de litere din Budapesta, secția de limbi clasice, istorie și română. (...) Activează în Societatea „**Petru Maior**” și stabilește legături strînse cu scriitorii de la „**Luceafărul**”, care recunosc în el prozatorul reprezentativ al noii mișcări literare transilvănene. La 1 noiembrie 1905, Nicolae Agârbiceanu este „**absolvat de oficiul pădurilor din S. Odorhei**” și rămîne numai „**vigil controlor**”. În **19 decembrie 1905**, «Eugen Lovinescu îl prezintă în „**Epoca**”, ziar bucureștean, printre „figurile literare” ale vremii, cu prilejul apariției volumului de povestiri „**De la țară**”. Cartea se tipărește în Editura „**Luceafărul**” din Budapesta concomitent cu „**Poezii**” de Octavian Goga. Consacră cronici acestui prim volum de povestiri al lui Agârbiceanu: N. Iorga, în „**Sămănătorul**” (11 sept.), Sextil Pușcariu, în „**Luceafărul**” (15 sept), Z. Bârsan în „**Gazeta Transilvaniei**” (11 nov). Agârbiceanu continuă, arată E. Lovinescu, direcția inaugurată de Slavici în proza românească».

Vă invităm să urmăriți „**Cronica**” istoricului Nicolae Iorga, apărută în revista „**Sămănătorul**” (nr. 37, din 11 septembrie 1905): «Volumul de nuvele pe care-l dă d. Ion Agârbiceanu supt titlul „**De la țară**” și care e cea d’întâiu editură a noiei tipografii a „**Luceafărului**” din Pesta, nu deschide numai speranțe cu privire la talentul acelu care l-a scris, ci afirmă în chip netăgăduit acest talent. D. Agârbiceanu e, fără îndoială, **un tînăr care-și aduce aminte din ce a cetit**: cutare deslușire tainică sau cutare chip falnic de haiduc cu sufletul înnegurat de nedreptățile vieții, dar nu stricat de ele vine de la Sadoveanu; **Sandu-Aldea i-a împrumutat precizia unor amănunte de natură**, și dela Ciocîrlan are cel mai nou povestitor român **desfășurarea fără o anumită țintă dramatică a unor capitole de viață**

caracteristică. Astfel de înrîuriri se înțeleg la un tînăr, și e de lăudat cînd el nu pornește de la o singură personalitate mai deplin lămurită și hotărîtă decît a lui. Ceea ce trebuie să se recunoască însă e **frumusețea graiului, foarte concentrat și de multe ori energic**, chipul firesc în care se înfățișează vorbirea țaranilor și poesia de care e străbătută natura acestui nuvelist. **În deosebi pădurea e bine înțeleasă, iubită cu putere și înfățișată impunător și tainic.** Se poate zice că nici unul din tipurile d-lui Agârbiceanu nu e neinteresant pentru cetitorul obișnuit și nefolositor pentru acela care se mai bucură pe alături și de știrile noi despre marea și felurita Românie pe care le aduce acest volum.

Ici vezi pe **bietul sătean** pe care-l doboară la pămînt loviturile slujbașului străin fără răspundere, dincolo **ciobanul bogat în povești** care farmecă pe copiii satului, mai departe **pîndarul îndrăzneț și viclean** care păzește așa de bine holdele încît mîna la amendă și vitele cari n'au păscut în ogor străin decît fiindcă tot el le-a dus acolo; apoi răsare **fața de întunerec a pădurarului român** care-și ucide domnul fiindcă a îndrăznit să vadă în fata lui o simplă jucărie de iubire, și mai e **baciul bătrîn cu băbușca lui bătrînă, popa sărac** din satul cu multe nevoi, **alt popă în luptă cu învățătorul** pentru vorbe de femei și pe care-l aduce la împăcare nevoia de școală nouă a satului; vezi **odrasla de vînător** care-și pune în primejdie viața de copil numai să vadă cum se ucide mistrețul, **vezi Românul înstărit care nu mai e omul neamului său, ci omul banului**, și **doftorul țerănesc**, fără arginți, al poporului și **plutașii maramureșeni** momiți și omorîți de rachiul Jidanului și **hoțul cu mîna cruntă** și inima nepîngărită, **atîtea figuri care lipsiau în galeria noastră națională».**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xxiv-dar-care-nu-stim-de-unde-vine-atitea-figuri-care-lipsiau-in-galeria-noastra-nationala-rominul-instarit-omul-banului-e-nevoie-de-multa-vointa-164865.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xxiv-dar-care-nu-stim-de-unde-vine-atitea-figuri-care-lipsiau-in-galeria-noastra-nationala-rominul-instarit-omul-banului-...

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2022-Anul Agârbiceanu (XXIV): dar care nu știm de unde vine? - atîtea figuri care lipsiau în galeria noastră națională!
- Românul înstărit, omul banului? - e nevoie de multă voință!

Marius HALMAGHI 13.06.2022 22:31 136 vizualizari 0 comentarii

NOUA AROMĂ
FRESH CU LĂMÂIE ȘI PORTOCALA

În: *Tribuna*, 13 iunie 2022